

Izhaja vsak
četrtak. —
Cena mu je
K 10.— na
leto. — (Za
Nemčijo K
12.—, za
Ameriko in druge tuje države K 14.—.)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

DOMOLJUB

Spini in do-
pisi se pošil-
jajo: Ured-
ništvu „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
: V POUK IN ZABAVO :**

Proklamacija regenta Aleksandra.

Belgrad, 6. (Lj. k. u.) Jugoslovanski
dopisni urad poroča: Regent Aleksander je
izdal danes nastopno proklamacijo:

Mojemu narodu, Srbom, Hrvatom in
Slovincem!

Dočakali smo srečni, davno zaželjeni
dan našega osvobojenja in našega svobod-
nega ujedinjenja v narodni državi, kjer bo
mogel živeti naš narod svoje polno življe-
nje in bo mogel brez ovir uživati darove,
s katerimi je blaga božja roka tako obilno
obdarila našo lepo domovino. Izpolnjena je
zaobljuba, ki so jo skozi veke s svojo kr-
vjo vedno obnavljali in potrjevali vsi naši
rodovi. Po enodušni odločbi našega nara-
da, izraženi z enodušno izjavo njegovih
najboljših zastopnikov, so združeni vsi do-
sedaj razcepljeni deli naše domovine v
enotno kraljestvo, na čigar vlado je po na-
rodni volji poklican kralj vseh Srbov, Hra-
vov in Slovencev, moj vzvišeni oče, Nje-
govo Veličanstvo kralj Peter I. Vršec kra-
jevo oblast v njegovem imenu sem sestavil
v sporazumu z voditelji in pooblaščen-
ci vseh narodnih strank, srbskih, hrvatskih
in slovenskih, našo prvo državno vlado,
kot viden znak našega bratstva in naše po-
polne bratske solidarnosti. V tej vladi se-
dijo in delajo složno narodni voditelji vseh
treh ver, vseh treh imen, vseh strank in
vseh pokrajin našega kraljestva. Moja vlada
bo delala v popolnem soglasju z narodnim
predstavništvom in bo njemu odgovo-
rna. Zato bo njena dolžnost, da čimprej
skliče v Belgrad narodno predstavništvo,
sestavljeno iz odposlancev srbske skupščine
ter Stare Srbije in Macedonije, iz so-
razmernega števila članov Narodnega ve-
ča ter iz zastopnikov Vojvodine in Črnegor-
ce. Narodno predstavništvo bočasni,
vendar pa polnomočni zakonodajni činitelj
v našem kraljestvu. Kot kralj svobodnega
in demokratskega naroda se bom v vsem
strogo držal načela ustavnega, parlamen-
tarnega vladanja, ki bo temeljni kamen
naši, po prosti volji naroda osnovani drža-
vi. V tem duhu in po teh načelih bo vlada-
la moja vlada državo in reševala vsa vpra-
šanja zunanje in notranje politike. Vlada
bo predložila narodnemu predstavništvu
volilni red, ki bo zajamčil na podlagi sploš-
ne volilne pravice svobodne volitve za
ustavotvorno skupščino. Ta bo vladi pred-

ložila v rešitev načrt demokratske držav-
ne ustave v duhu državnega edinstva z ob-
širno upravno avtonomijo in z zajamče-
njem najširših političnih svoboščin in dr-
žavlanskih pravic. Dolžnost moje vlade
bo, da takoj razširi na vse kraljestvo Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev vse pravice in
svoboščine, ki so jih po ustavi kraljevine
Srbije dosedaj uživali srbski državljani. S
tem bo priznana in utrjena popolna ena-
kost vseh državljanov kraljestva pred za-
konom, odpravljena vsaka predpravnica
stanu ter zajamčena svoboda in enako-
pravnost veroizpovedanj.

Moja želja je, da se takoj prične s
pravično rešitvijo agrarnega vprašanja, da
se odpravijo kmetstva in zemljiška velepo-
sestva. V obeh primerih bo proti pravični
odškodnini dosedanjim lastnikom razdelje-
na zemlja med siromašne poljedelce. Vsak
Srb, Hrvat in Slovenec bode gospodar na
svoji zemlji! V naši svobodni državi mora-
jo biti in bodo samo svobodni lastniki zem-
lje. Zato sem pozval svojo vlado, naj takoj
sestavi komisijo, ki bo pripravljala rešitev
agrarnega vprašanja. Kmete-tlačane po-
zivljam, naj v zaupanju v mojo kraljevo be-
sedo mirno pričakujejo, da jim naša vlada
zakonitim potom preda zemljo, ki bo za-
naprej samo božja in njihova, kakor je to
že zdavnaj v Srbiji.

Štiriletna vojna nam je povzročila ne-
izogibne globoke izgube v vseh ozirih. V
svrhu čim hitrejšega in povoljnjšega pre-
čiščenja in pa da se povrnejo v naše dežele
čimprej normalne razmere, bo posvetila
moja vlada svojo glavno skrb narodni pre-
hrani, posebno prehrani siromašnih ljud-
skih slojev in pomoči in preskrbi vojnih in-
validov, obnovi opustošene in razdejane
domovine, kakor tudi obnovitvi rednega
prometa na kopnem in na morju, kar je pr-
vi predpogoj za pravilni razvoj narodnega
življenja. Najnujnejša in najvažnejša naloga
moje vlade je sedaj, da doseže pri sklepa-
nju svetovnega miru tako določitev naših
državnih mej, da se bodo verno krile z et-
nografskimi mejami celokupnega naroda
ter da ne preide noben del naše zemlje v
tujo last. V dosegu uspeha je neobhodno
potrebno, da zbere in zediní naša mlada
država vso svojo moralno in materialno
moč. Neobhodno potrebno je, da postane

njeno notranje življenje močno in silno. Za-
to pozivljam vse dobre državljane in zveste
sinove našega kraljestva, da pomagajo mo-
ji vladi z besedo, z delom in z zgledom pri
njenem prizadevanju za ohranitev sedanje-
ga miru in reda v domovini. To ni potreba
samo za sedanost, temveč je tudi naloga
za bodočnost našega kraljestva. Naši ple-
meniti zavezniki in ves svet so z utemelje-
nim občudovanjem in z zasluženim prizna-
njem ocenili junaške napore in samozataje-
vanje moje vojske ter vztrajnost mojega
naroda. Potrudimo se, da jim vse nudimo s
tem, da pozabimo svoja medsebojna na-
sprotstva in opustimo vse naše prepire,
zgled treznega in zavednega naroda, vred-
nega, da živi in da dela v miru z velikimi
prosvitljenimi narodi, katerim je bil sebi v
čas in ponos hraber vojni drug in lojalen
zaveznik. Ohrabreni po zgledih vzvišenega
rodoljuba in požrtvovalnosti naših voja-
kov, naših mučnikov in vseh naših delav-
cev, ter klanjajoč se grobovom naših jun-
akov, bova jaz in moja vlada neprestano in
budno skrbela za rodbine vojakov, ki so,
ovenčani z večno slavo, padli v krvavi bor-
bi za udeležitev zgodovinske misli in na-
loge našega naroda.

V imenu svojega vzvišenega očeta in
v svojem imenu pošiljam kraljevski poz-
drav vsemu svojemu narodu, vsem Srbom,
Hrvatom in Slovincem.

Bodi nam vsem srečno novo leto, v
katerem se bo v imenu božjem razvila in
za veke ponosno zaplapolala naša troboj-
nica, s slavo odičena, po vsem priznana in
spoštovano znamenje našega kraljestva,
sijajni dokaz suverenitete naše države; za-
plapolala bo po vseh naših deželah, na
vseh naših gorah, na vseh naših rekah in
otokih, vsepovsod do našega sinjega morja.

Napolnimo svoja srca s krepko vero v
zdravo, močno in budno življenje našega
kraljestva, Bog in duh naših prednikov in
naših velikih mrtvecev naj bdi nad na-
mi vsemi, naj nas hrabrita in krepita v
vztrajnem, napornem in složnem delu za
blagostanje in srečo mojega naroda.

Dano v našem kraljevem dvorcu v
Belgradu, dne 6. prosinca 1919.

Aleksander, s. r.

Da bomo narod poštenjakov!

Vabilo na jugoslovanski tabor
»Svete vojske«.

Jugoslavijo imamo. Veseli smo jej! Sama svoji gospodje bomo v njej in uredili si jo bomo, kakor bomo sami hoteli.

Zdaj pa je treba truda in znoja naših najboljših mož in vseh domoljubov sploh, da si naš dom najbolje uredimo. Pomnimo, da sama narodna svoboda, kakor jo zelo ljubimo, končno vendar še ni vse! Ko bi te svobode ne znali prav rabiti, bi nam ne bila v srečo. Tudi gmotna blaginja ljudstva še ni vse in ni glavno. Glavno namreč pri vsakem narodu je, kakšen je narod sam, to je: kakšni so ljudje. Naše goré in naše vodé, naše doline in naša brda in še marsikaj lepega je kras in ponos naše domovine. A prvo je — človek. In na to preveč pozabljamo, ko govorimo o sreči in lepoti naše domovine! Največji kras in ponos domovine so dobri ljudje. Dobre ljudi narejati pa najbolj domoljubno delo.

To plemenito delo nam je naročal naš pesnik-prerok, Gregorčič, pojoč:

V srca ljubljenih rojakov
sej seme plemenitih rož,
da bomo narod poštenjakov,
da bomo narod vrljih mož!

Da bomo narod poštenjakov! To mora biti želja, volja, geslo vseh Jugoslovanov!

Bila bi pa slepa ljubezen do našega naroda, ko bi mislil o sebi tako, kakor mislijo Nemci, da takih na vsem svetu ni, kakor so oni. Narodni ponos je upravičen; narodni napuh pa oduren, kakor je vsemu svetu oduren in neznosen narodni napuh Nemcev. Zato pa je ta napuh ponižan in osramočen pred vsem svetom.

Vsak narod ima napake, kakor jih ima vsak človek. Narod je treba vzgajati, kakor je treba vzgajati človeka. Od vzgoje je odvisno, kakšen bo človek in kakšen bo narod. Njivo narodnega življenja obdelavati, trnje in osat z nje trebiti, na njuno mesto pa sejati plemenito setev kreposti, to je najnujnejše in najplemenitejše delo narodnih delavcev.

Če hočemo biti Jugoslovani res kulturen (omikan) narod — in kajpada hočemo biti! — moramo gojiti vse pango kulture. Ne smemo ostati samo pri vnanji skorji naše zemlje in ne pri vnanji skorji našega človeka. Niti ne samo materialna, pa tudi ne samo umska, marveč zlasti srčna kultura našega jugoslovanskega naroda, — to je, kar nas bo najbolj osrečilo.

Značien sam, še v ljudstvu značaj
oživljaj, utrijaj, krepčaj!
Na to mi prvo skrb obračaj,
to naša je naloga zdaj!

(Gregorčič.)

Tri so zlasti ljudske napake, ki izpodkopavajo narodno blagostanje, kvarijo njega značaj in mu kratijo ugled: pijančevanje, nenravnost in sirovost. Organizacija, ki se je zavzela te napake iztrebljati, se zove

»Sveta vojska«. Ne vemo primernejšega imena. Krvavim vojskam konec za zmirom in po vsem svetu! A vojska ostane človekovo življenje. Vojsko vsemu nizkemu, kar vleče človeka v blato, v propast; dvigati pa ga na drugi strani do pravne višine in kreposti! Po vsej pravici se taka vojska imenuje sveta.

Alkohol zlasti igra v slovensko-hrvatskem delu Jugoslavije preveliko vlogo. V Srbiji manj. Alkohol pa ubija v človeku vsak višji polet in pokret. Pijači vdano ljudstvo nima veselja do knjige, ni do vzetno za izobrazbo, niti za kaj drugega plemenitega. Alkohol dela ljudi sirove, razbrzdane in podivjane. Kako more biti potem pijanosti vdano ljudstvo »narod poštenjakov in narod vrljih mož«? Treznost je predpogoj in podlaga gmotni, umstveni in srčni kulturi. **Treznost je predpogoj in podlaga resnični blaginji v naši Jugoslaviji.** To mora vedeti in priznavati — v teoriji in v praktičnem življenju — vsa naša jugoslovanska javnost! Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija, pšenica in premož — vse lepo, dobro in potrebno. A niti polje niti morje, niti kupčija niti rudokopi nam ne prinesejo blagostanja, ako ne bo poleg vseh teh naravnih zakladov naša zemlja obdarjena s treznim narodom! **Vsi resnični in resni prijatelji Jugoslavije morajo torej biti tudi prijatelji in pospeševalci treznosti!** Ali mar misli še kdo danes domovino osrečiti z obrabljenimi in neslanimi »napitnicami«? Takega narodnega delovanja imamo dovolj!

Žal, da se je zlasti zadnje leto vojske in prve mesce narodne svobode — kljub brezprimerno visokim cenam — pijančevanje tako razpaslo, da mora biti vsakega poštenega Jugoslovana sram in strah. Neverjetno visoke so vsote, ki se izmetavajo s prečudno lahkoto za alkohol — ko nam vendar zija nasproti brezno gorja, v katero je pahnila vojska tudi našo domovino! Ali ne vidite, da je vsa Goriška porušena in da bo treba več sto milijonov, preden se vse to popravi? Da siromašnejši del našega naroda — torej velik del Jugoslavije — nima živeža, nima obutala, nima najpotrebnejše obleke?! Pije in pleše pa se pozno v noči in en sam večer se izmetavajo za alkohol tisočaki! Vse to počenjanje pa se še ogrinja z bliščočim narodnim plaščem: na slavo Jugoslavije! A to je vse prej, samo ne narodno delo! Kam pridemo, ako se bo tako nadaljevalo? Jugoslavija se bo v vinu vtopila! S takim ravnanjem bomo pokazali, da svobode ne znamo rabiti, da je torej še nismo vredni. — Ravno v nasprotno smer je treba kreniti! Pokažimo, da smo omikan narod, vreden svobode!

Na pragu, nove velike in veličastne dobe smo — pragu narodne svobode. Takoj na pragu te dobe moramo pokazati jugoslovanskemu narodu višje cilje in ideale, kakor je služba goltanca in trebuha. Cilje resnične in srčne narodne omike; cilje gmotne in duševne blaginje.

Iz teh razlogov sklicuje »Sveta vojska« svoj tabor, t. j. veliki zbor, na nedeljo 19. januarja v veliko dvorano hotela Union v Ljubljani. Na taboru bodo zbrani zastopniki vseh treh jugoslovanskih plemen: Slovenci, Hrvatje in Srbi. Zbo-

rovanje bo trajalo od 9. ure zjutraj dalje cel dan.

Vrsta govorov:

Prvi: **Da bomo narod poštenjakov!**
Učitelj Engelbert Gangl: **Vzgoja naroda.**

Višji šolski nadzornik dr. Mihael Opeka: **Na pesek — ali na skalo? ...**

Učiteljica gospa Marica Koželj: **Vzgoja mladine k treznosti.**

P. Jeronim Tomac, kapucin z Reke: **Hrvatska »Sveta vojska«.**

Dr. Drago Perović, vseučiliški profesor v Zagrebu: **»Društvo apstinencata« med Hrvati.**

Srbski častnik Lazar Bjelić: **Treznost v Srbiji.**

Dr. Gregorij Žerjav: **Alkoholizem in zakonodaja v Jugoslaviji.**

Dr. Alojzij Zalokar: **Treznost in nravnost — pogoj zdravega narodnega naraščaja.**

Gospa Marija Klemenčič: **Nravnost in žena.**

Albin Prepeluh, komisar Narodne vlade: **Mir med nami!**

Župnik in pisatelj Franc Finžgar: **Sklepni govor.**

Vabimo in pozivljamo na tabor rodoljube vseh slojev in vseh strank brez razlike.

Vabimo predvsem razumništvo, ki je dolžno ljudstvu kazati pot, naj pokaže, da razume, v čem je pravi narodni napredek.

Vabimo zlasti učiteljstvo, kateremu v roke dan je naraščaj našega naroda, da ga vzgoji v »narod poštenjakov«.

Vabimo delavstvo vseh vrst, ker le trezno delavstvo si bo znalo izvojevati in varovati svoje pravice.

Vabimo vse razumne ljudi z dežele, da bodo potem v svojih krajih širili naše osrečujoče ideje.

Vabimo in pozivljamo zlasti vsa naša društva, ki imajo poklic in nalogo širiti med ljudstvom pravo prosveto, naj pošljejo na tabor svoje zastopnike!

Pridite v velikem številu, kakor zahteva resnoba časa in resnoba našega stremljenja! Gre se za to, da položimo zdrav in krepak temelj srečnemu življenju v Jugoslaviji.

Rojaki! Jugoslovani! V sveti boj za Jugoslavijo, da nam ostane na zunaj nedotaknjena, na znotraj neoskrunjena! Na mejah porinimo sovražnike nazaj z našega ozemlja! A tudi notranjim sovražnikom, strastem, ki ljudstvo zaslužnjujejo, energično pokažimo vrata ven iz naše domovine, — da bomo narod poštenjakov, da bomo narod vrljih mož!

„Slovenka“,

glasilo slovenskega ženstva.

Dolgo gojena velika želja našega ženstva se končno uresničuje: Ta mesec začne pod okriljem S. K. S. Z. izhajati ženski list »Slovenka« kot glasilo slovenske krščanske ženske demokracije.

Da je žensko glasilo med nami nujno potrebno, je na prvi pogled jasno. Novi čas kliče ženo na poprišče javnega dela in življenja po vsem kulturnem svetu in ji poverja vevlvažno nalogo, da s svojim umom in srcem, s

svojimi pridnimi in spretnimi rokami sodoluje pri zgradbi novih in preosnovi starih držav. Tega ne zahteva le demokratična ideja ob sebi, marveč tudi kulturne, politične in socialne razmere, v katerih bo ženska kot samostojna prosvetna in gospodarska delavka prišla vse drugega v poštev nego doslej.

Predvsem moramo računati z dejstvom, da je najmanj 80% žensk prisiljenih na zaslužek izven doma. Temu žensstvu je treba za krušno borbo ustvariti potrebne pogoje: izobrazbo, politične in vse druge splošne državljanske pravice, kakor tudi zakonito socialno varstvo. Jasno je, da mora ob tem ženska sama zastopati svoje koristi, sama povedati, kaj in kako hoče.

A ne samo za svoje lastne koristi, marveč tudi v vseh vprašanih splošne blaginje mora žensstvo v javnosti dvigniti svoj glas: o preskrbi revežev in sirot, bolnikov, ženskih jetnikov, zanemarjene mladine, posredovanju dela, preskrbi zdravih stanovanj za ljudstvo, ljudski izobrazbi in zabavi, vzgoji mladine, javni npravnosti, alkoholizmu, razorožbi in podobnih vprašanih gre ženi nedvomno beseda v javnosti. Zato potrebuje lastnega glasila.

V bodočnosti nas nedvomno čakajo milejši in ostrejši kulturni boji. Tu bo morala jasno in odločno povedati svoje mnenje tudi globokoverna slovenska žena, tembolj ker pojde ob tem posredno tudi za njeno usodo, za njeno življenjsko srečo. Svoj glas bo mogla meovirano in s polnim poudarkom dvigniti le v lastnem ženskem glasilu.

Pa tudi v zasebnem življenju, kot žena in mati, kot gospodinja, potrebuje ženska novih, širokih vidikov, da bo kos zahtevam, ki jih bo stavljal nanjo novi čas, potrebuje glasila, kjer bo mogla povedati, kaj jo teži, v čem si želi izpremembe, izboljšanja, kjer se bo mogla s sosestrami pogovoriti o vzgoji in negi otrok, gospodinjstvu itd. Za vse to ji more in mora služiti ženski list.

Končno potrebuje ženska srčne utehe in razvedrila in obliki primernih leposlovnih spisov, ki jih ji more veliko lažje podati žensko glasilo nego kak drug list.

S tem, menimo, smo potrebo ženskega lista zadostno podprli tudi nasproti skeptikom, a žensstvo vemo, da hrepeni po njem. Obenem smo pa s tem podali tudi svoj program. Prizadevali si bomo, kolikor mogoče ustreči potrebam najširših krogov, obenem pa zadovoljiti tudi zahteve inteligentnega žensstva. Prinašali bomo članke apologetične, prosvetne, politične, vzgojne, obrtnostrokovne, gospodarske in gospodinjinske vsebine, pa tudi dobro izvrvno leposlovje in prevode. V listiku bomo priobčevali kratka poročila o ženskem gibanju doma in na tujem.

Kar tiče gmotnega vprašanja, trdno upamo, da se bo naročila na list vsaka zavedna naša žena in dekle: gospodinja in domače hčere, učiteljice, dijakinje, uradnice, uslužbenke, delavce; saj bo to njihov list, njihovo glasilo. Pa tudi naša društva in posamezniki ki se zanimajo za naš kulturni, socialni in gospodarski razvoj, ne bodo mogli pogrešati »Slovanke«. Srčna zadeva našega žensstva bodi, da svoj list takoj čim najbolj razširi in mu zagotovi obstanek. Vse za list a list za Vas!

»Slovanke« bo izšla za zdaj enkrat na mesec: na 24 straneh in sicer 15. vsakega meseca ter bo stala letno 12 K, polletno 6 K. — Prva številka izide sredi januarja 1919. Naročnina se pošilja: Uprava »Slovanke«, Ljubljana, Katoliška tiskarna, II. nadstropje.

Urednica.

Na Koroškem gori.

Nemci na Koroškem postajajo vedno bolj poudrži in samolastni. Zbirajo študente in brezposelne potepuhe, jih oborožujejo ter napadajo slovensko prebivalstvo, ropajo, zapirajo slovenske voditelje in duhovnike in velika nevarnost je, da se to ropanje razširi tudi na Štajersko. Odkod imajo Nemci, ki so bili vendar v vojski tepeni kot še nikdar na svetu, tako moč? Njihova moč ni v njihovih vrstah, temveč v naši brezbrzičnosti in malomarnosti. Naša vlada danes nima vojakov, in tako udirajo roparji v našo hišo, kakor se jim

poljubi. Koroška voditelja komisar Smodej in odvetnik Müller sta na Novega leta dan ime-la shod v Ljubljani, kjer sta opisovala koroško gorje. Podajemo tu le nekaj stavkov iz govorov obeh slovenskih voditeljev. Komisar Smodej je govoril med drugim:

V svetovni vojski premagani Nemci so bili potrjeni in zlomljeni ter so se tresli strahu pred nami. Danes pa se Nemci zavedajo naše zasanposti in oni premaganci zopet dvigajo glave. To, kar delajo danes Italijani na našem ozemlju, ni niti senca proti temu, kar delajo Nemci na Koroškem.

Begunci

prihajajo ne samo iz Primorske, ampak tudi iz Koroške in prihajalo jih bo še več. Ako se ne bo naš narod zdrnil, potem boste imeli beguncev, da ne boste vedeli kam z njimi. Leta 1914. so Slovence zapirali v ječe, toda danes je še huje. Kamor pridejo roparske nemške tolpe, mora izginiti edini narodov zagovornik, slovenski duhovnik, slovenski kmet in sploh vsak predstavitelj slovenstva, ki jih neprestano ogrožajo z najbrezobzirnejšimi nasilstvi.

Vsak dan se v Celovcu vrše shodi, na katerih hujskajo na boj proti nam, vprašamo pa: kje se pa na naših shodih govori o zatiranih koroških bratih? Prej se je vedno govorilo in pisalo o junaštvu slovenskega naroda, kako so naši junaki korakali v boj. Kje pa je sedaj ostalo to junaštvo? — Jaz pa pravim: Ako bo Koroška padla, bom jaz kot duhovnik z njo padel z mečem in s puško v roki! Ako pride sovražnik z nasilstvi, potem ga tudi mi ne moremo mirno pričakovati. Pojdimo za o med narod in organizirajmo, da bomo strli tega nemškega zmaja, da se nikdar več ne bo dvignil.

Dr. Müller je med drugim izvajal:

Nemci so organizirali zadnjega moža od vasi do vasi in ne ogrožajo samo nas, ampak tudi Štajersko. Na ta način zna priti na vrsto Maribor. In potem ne boste imeli le koroških beguncev, ampak tudi štajerske. Ne gre tu za malenkost. Gre tu za nas, za ves narod koroški, končno pa tudi za vas same. Za to gre, da vam ne bodo kdaj očitali vaši otroci, da ste naše najlepše in najbogatejše kraje pustili v rokah sovražnika.

Nato je nastopil poverjenik za narodno obrambo dr. Lovro Pogačnik, ki je pojasnil, da vlada brez vojakov ni mogla nič pomagati. Dalje je rekel: Pozdravljam predlog g. Müllerja, da naj se ustanovi prostovoljna legija in sem pripravljen stopiti med prvimi v to legijo. Zavedam se, da sem po svoji najboljši vesti vršil svojo dolžnost in jo hočem vršiti tudi v najnižji službi. Pozivljam vas, da vsi vstopite v to legijo, da gremo v boj za svobodo domovine! Prosim, da prihite vsi, ki ste dobre volje, da se vpišete v to legijo!

Na poziv dr. Pogačnika so prihitali na oder častniki, vojaki, dijaki, delavci, več sto po številu, ki so se začeli takoj javljati za vstop v novo legijo. Med velikanskim navdušenjem je občinstvo stalo pelo »Lepo našo domovino«, na kar se je dr. Müller ganjen zahvalil za izkazane simpatije preganjanim koroškimi Slovencem.

Končno je dr. Pogačnik naglašal, da sedaj ni časa posedati po kavarnah in popivati tako, da se moramo sramovati pred vsakim olikanim tujcem, ki pride v našo zemljo. Naj bo konec alkoholu, konec pijančevanju — puško v roke!

Tedenske novice.

Drobne politične vesti.

Jugoslovanske čete zasedle Medmurje in Prekmurje.

Prekmurški Slovenci in medmurski Hrvatji, ki so toliko trpeli pod mažarskim jarmom, so danes prosti. Na sveti večer so pričele jugoslovanske čete prodirati v kolonah od štajerske in hrvaške strani. Mažari so zbežali. Vso akcijo je vodil podpolkovnik Kvaternik. Slovenski vojaki, ki stoje pod poveljstvom generala Maistra, so se izredno odlikovali.

Slovenski Maribor.

V smislu sklepa Narodne vlade je general Maister razpustil mariborski nemški občinski svet in postavil slovenskega komisarja. Ker grozijo Nemci z nemiri, je general Maister vzel 21 nemških talcev, ki naj jamčijo da ne bodo Nemci kalili miru.

Srbska skupščina.

Te dni je zborovala srbska skupščina, ki je manifestirala za združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Skupščina je sprejela vojni kredit v znesku 250 milijonov. Proti sta glasovala samo 2 poslanca. Skupščina se nato odgodi in na njeno mesto stopi skupno Državno Veče — državni zbor združene Jugoslavije.

Državno Veče.

Državno Veče — jugoslovanski državni zbor se sestane koncem januarja. Zbor bo štel najbrže 250 poslancev in sicer odpošlje Stara Srbija 83 poslancev, Makedonija 24 članov, Črnagora pa 14. Druge jugoslovanske pokrajine odpošljejo toliko članov, kolikor jim gre po moči strank. Slovenci bomo imeli v Državnem Veču najbrže 37 poslancev.

Laška nasilstva v Trstu.

Lahi nadaljujejo z nasilstvi proti Slovincem. V Trstu so organizirali napad na škofijsko palačo in na uredništvo »Edinosti«. — Dne 29. decembra je po nekem laškem shodu udrla laška sodrga v škofijsko palačo, kjer je razbijala in plenila. Škofo dr. Karlina so hoteli prisiliti, da bi raz balcon zaklical »Eviva Italia, eviva il re d'Italia« — Živio Italija, Živio italijanski kralj! — Škof je to zahtevo odločno odklonil. — Škof. tajnika Oskarja Pahorja so hoteli prisiliti, da bi poljubil laško trobojnico. — Nato je laška sodrga šla pred uredništvo »Edinosti«, udrla v prostore uredništva, razbijala in plenila. K sreči ni bilo v postopju takrat uredniškega osebja. Desko z slovenskim napisom so razbijalci sneli in jo vrgli v morje. — Laški vojaki in častniki so te demonstracije mirno gledali.

Črnogorci za združenje z državo SHS.

Črnogorci so na velikem shodu v Cetinju dne 27. decembra manifestirali za združenje Črnogore z državo SHS, in protestirali proti nasilnostim Italije. — V Cetinju je začel izhajati dvotrednik, ki zastopa misel združenja. — Italija pa spletkari in se zavzema za črnogorsko dinastijo.

Mirovni kongres.

Stojimo neposredno pred mirovnim kongresom. Naši zastopniki so že odpotovali v Pariz. Wilson se mudi v Evropi. Obiskal je Angleško in dne 3. januarja je prispel v Rim. Lahki niso z Wilsonom nikakor zadovoljni. Wilson je obiskal tudi svetega očeta.

Italijani zasedli Knin in Bakar.

Italijanske čete so zasedle Knin in Dalmacijo in Bakar v hrvaškem Primorju. Pri Kninu je došlo do hudega boja med jugoslovanskimi četami in Italijani.

Čehoslovaki zavzeli Požun.

Čehoslovaki prodirajo na Slovaško. Te dni so zavzeli Požun.

Poljaki zasedli Poznanjsko.

Poljske čete so zasedle Poznanj in Gnezno, prestolnici pruske Poljske, ki je toliko trpela pod nemškim jarmom.

Čete entente zasedle Carigrad.

Čete entente, obstoječe iz francoskih in angleških oddelkov, so zasedle Carigrad.

Volitve na Angleškem.

Na Angleškem so se vršile volitve. Zmagala je stranka sedanjega angleškega ministrskega predsednika Lloyda Georgeja z ogromno večino. Bivši ministrski predsednik Asquith ni več izvoljen.

Italijanska ministrska kriza.

V Italiji imajo ministrsko krizo. Odstopil je minister za neodrešene dežele Bissoleti, ki zahteva, da mora Italija obdržati celo

Dalmacijo, Reko, Istro, Trst in vse slovenske zasedene dežele. Menda se italijanskim hujšakom ne bo godilo preveč dobro.

Nemiri v Berlinu.

V Berlinu je prišlo do resnih nemirov med boljševiki in zastopniki večinske soc. demokratske stranke.

Domače novice.

Vsaka slovenska žena in mladenka naj se naroči na »Slovenko«, edini ženski list na Slovenskem. Izhajal bo enkrat na mesec na 24 straneh z ovitkom ter stane celoletno 12 K, polletno 6 K. Naročnina naj se pošilja po poštni nakaznici na naslov: Uprava »Slovenke«, Ljubljana, Katoliška tiskarna, II. nadstropje.

Naš listek. Da bodo tudi novi naročniki mogli brati velesnimivi listek »Junakinja iz Štajra«, kot ga prinaša »Domoljub«, bo v 4. številki povzeta kratka vsebina, kar je dosedaj izšlo.

Koroški dobrovoljci. Za koroško legijo prostovoljcev je v Ljubljani veliko zanimanje in priglaja se mnogo vojakov. Priglajati se je treba v belgijski vojašnici (objekt II. v pisarni I. nadstropje). Dolžnost vsakega za to sposobnega moža je, da se priglasiti takoj. Branimo svojo zemljo!

Nič častnega. Po Ljubljani hodi ponoči nahujšana kopica ljudi in podira spomenike. Do sedaj so izginili Franc Jožef na Slovenskem trgu, Radecky v Zvezdi in v Tivolju ter Anastazij Grün v Križankah. Prav je, da se ti spomeniki odstranijo, toda za to ni poklicana vsaka kopica ljudi, temveč samo oblast. Kam pa pridemo, če bo vsakdo mislil, da ima pravico podirati javne naprave, koliko časa se bo ohranil red? Ravnotako prenapeto je ljudem trgati nemške liste iz rok, kakor so to naredili nahujškanci nekemu francoskemu majorju, ki je prišel v Ljubljano proučevati slovenske zahteve, pa je slučajno bral v kavarni »Neue Freie Presse«. Ali da znosijo taki ljudje nemške časopise iz kavarn in jih zažgo na sredi ceste. Ali smo še med omikanimi ljudmi ali ne? Skrajno grdo pa je, da vse to podpira in podpihuje dnevnik »Jugoslavija«, glasilo liberalnih mladincev. Ti gospodje razbijajo in prenapeteži naj gredo rajši na Koroško hladiti svojo prevročo kri in delati za domovino, ne pa nam doma jemati ugled pred vsem kulturnim svetom.

Boljševštvo. V Kandiji so prišli oboroženi menda kmetje nad župana Zurca in ga z orožjem v roki prisilili, da se je obvezal plačati občinsko vojno posojilo. Poleg tega so ga imeli zaprtega in postavili drugega župana. Obnašanje je bilo skrajno surovo in divje. Če mislijo soc. demokratje, kateri se v »Napreju« bahajo, da so to naredili, da bodo tudi pri nas po rusko vladali, se silno motijo. Naše ljudstvo je sito krvi in strahovanja.

Nove poštne znamke dobimo te dni. Zaloga avstrijskih znamk je pošla in le še par dni, pa jih ne bo nikdar več na naših pismih. Neumesno pa je, da posamezni poštni uradi zahtevajo od prejemnikov pisem dvojno pristojbino, če ni časno nobenih znamk.

Potniki jemljejo na železnici preveč prtljage s seboj. V zadnjem času jemljejo potniki v osebne vozove toliko ročne prtljage s seboj, da so hodniki in posamezni oddelki prenapolnjeni, je revizija vozniških listov nemožna, je vstopanje in izstopanje potnikov zadržano oziroma ogroženo in vlaki morajo delati zamude. P. n. občinstvo se opozarja, da je dovoljeno vzeti v oddelke le toliko prtljage, kolikor ima prostora nad sedežem. Vsi hodniki kakor tudi tla v oddelku morajo ostati prosta. P. n. občinstvo naj v lastnem interesu pomaga vzdržati red in reden promet na naših železnicah.

Nove volitve bodo v kratkem razpisane v vseh občinah, kjer so dosedaj nastavljeni gerenti. Takih občin je na Kranjskem radi blivše dr. Šusteršičeve strahovlade zelo veliko.

V ljubljansko nemško gledališče je prišlo na novega leta dan k predstavi večje številne mladine, ki jo ob priložnosti prvega dejanja pričela zvižgati in kričati ter pediti

občinstvo iz gledališča. Obiskovalci gledališča so morali zapustiti gledališče pri stranskih vratih. Ob kruh bo s tem okoli 150 ljudi, večina z rodbinami. Radi teh nemirov je morala Narodna vlada gledališče zapreti, nakar so igralci odšli v Ljubljano. Siloma preprečevati nemške predstave je nekulturno in surovo, ker bi nemško gledališče samcosebi prenehalo. Sicer pa, kaj bi mi rekli, ako bi se nam n. pr. v Gradcu kaj takega zgodilo? To bi »Jugoslavija« vpila, sedaj ji je pa všeč. S krivicami se narodu samo škoduje, nikdar koristi.

O vojaških pokojninah in preskrbninah. Glasom obvestila likvidacije vojnega ministrstva se bodo vojaške pokojnine in preskrbnine za vojaške osebe, ki prebivajo izven Nemške Avstrije, izplačevale tudi v bodoče do nadaljnih dogovorov obojestranskih vlad od »pokojninske likvidature intendance 2. zbora na Dunaju«, neglede na državno pripadnost upravičencev. Poverjenik za finance: dr. Kukovec s. r.

Sedanje karte za kadilce ostanejo do preklica tudi za leto 1919. v veljavi, in sicer kot legitimacije. Nove karte se bodo izdajale le kadilcem, ki se na novo javijo in po predpisih izkažejo. Kadilci smejo na karte prejemati tobak le v tisti trafiki, ki je na nji označena. Karta se bo odvzela kadilcu, ki bi hotel zvižgati za isto dobo dvakrat dobiti nanjo tobak, ali ki bi se nepravilno posluževal tuje karte. Trafikanti morajo, kjer ni odrezkov, nadzirati oddajo tobaka tako, da napravijo vsakokrat zarezo v karto, ali da vpišujejo oddaje z rdečim svinčnikom v doseadnji seznam. Trafika se bo odpovedala vsakemu trafikantu, ki bi zagrešil večje ali ponovne nerednosti pri oddaji tobaka.

Zupanstvo občine Trata v Poljanski dolini je poslalo na Narodno vladu v Ljubljani in jugoslovansko vladu v Belgradu odločen protest proti temu, da so Italijani zasedli del ozemlja, ki po vsej pravici pripada Jugoslaviji.

Kdo ve kaj povedati o Janozu Odar, doma izpod Studora, občina Boh. Srednjavas, ki je služil pri 117. pešpolku in se govorilo o njem, da je umrl. Morebitna pojasnila naj blagovolijo poslati na ime: Marija Odar, Studor št. 22, pri Boh. Srednjavas.

Kdo ve o Francetu Kenk, ki je služil pri 27. domobranskem pešpolku, 11. komp. Eil je ujet meseca septembra 1914 in je nazadnje pisal novembra iz 1917 iz gubernije Kastram, zanoka bolnica. Sporočil naj se Franciški Kenk, Netranje gorice 9, p. Brezovica pri Ljubljani. Stroški se povrnejo.

Kdo ve kaj o Francetu Bolta? Služil je pri 17. pešpolku. Zadnjič se je oglasil dne 8. oktobra 1918. Kdor kaj ve, naj blagovolijo sporočiti njegovega očetu Janez Bolta, Dragomelj 12, p. Domžale, Kranjsko.

Kdo kaj ve o Francetu Zupanc, Inf. Schützen-Rgt. No. 36, 11. Komp.? Zmanjkalo ga je 11. avgusta 1917, ko je šel iz strelskega jarka na obvezovališče. Če bi kdo kaj vedel o njem naj blagovolijo sporočiti očetu Francetu Zupancu na Koprivniku v Bohinju.

Prošnja. Franc Boc, služil pri 97. pp. pogrešan od 8. avg. 1917 v Rumuniji. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči Luciji Eoc, Hrastje št. 6, p. Moste pri Ljubljani. Stroški se povrnejo. Vsem izobraževalnim in prosvetnim društvom.

Kdor izmed iz Rusije došlih ujetnikov ve kaj povedati o Jakobu Kračan (27. dom. pp., 3. stotnija), ki se je nahajal od meseca junija 1915 kot vojni ujetnik v Jekaterinoslavski guberniji in se je nazadnje oglasil majnika 1918 iz Sibirije, Tomska gubernija, gorod Bijsk, naj blagovolijo proti povrnitvi stroškov sporočiti Francu Kračan, posestniku na Kleniku, p. Vače nad Litijo, Kranjsko.

Postrezite. Ivan Pečjak je služil pri 17. pp., III. baon, 9. komp. voj. pošta 426; zmanjkalo ga je leta 1917. meseca avgusta, ko je zadnjikrat pisal. Sporoči naj se Katarini Pečjak, Brezova reber, p. Žužemberk.

Cerkvene vesti.

Vzorne razmere med Cerkvijo in državo so zlasti v mali, toda v napreku silno visoko stoječi Belgiji. Cerkev v tej lepi de-

želi ima svoboščine, kakor nikjer drugod v Evropi. Vzgoja duhovščine in nastavljanje dušnih pastirjev je popolnoma v rokah škofov. — Šolsko je tako urejeno, da sme ustanavljati nove šole ne le država, marveč tudi občine, škofje, verske družbe, a uživajo vse državno podporo. Tudi srednjih šol je več strogo cerkvenih. Visoke šole so državne (v Gentu in Liihu), v Bruselju in Lovanju pa proste. Vseučilišče v Lovanju je last katolicanov, stoji v znansvenem pogledu na višku ter uživa svetovni sloves. Kljub temu se »klerikalna« Belgija proslavlja vresposloje kot najbolj delavna in gospodarsko najprimožnejša država med vsemi evropskimi vladavinami.

Dr. Korošec mašuje v Belgradu v kapeli francoskega konzulata.

Za katoliškega župnika v Belgradu pride dr. Kulavica iz Ljubljane.

Napad na škofa. Ko se je na božično noč po polnočnicah vračal linški škof iz stolnice v vozu v svojo palačo, so nameravali pijani vojaki ustaviti voz, v katerem se je peljal škof, na ta način, da so metali droge pod kolesa. Le prisotnosti duha kočijaža, ki je naglo pognal konja, se je zohvaliti, da se škofu ni pripetila kaka nesreča. Pijani vojaki so obkladali škofa z grdimi psovkami. Nemška omika!

»Bog med nami.« Ta znani molitvenik, v katerem so zbrana najlepša premišljevanja, kar jih poznamo, je znova dotiskan in vezan in se dobi v »Katoliški Bukvarni«. Cena zelo lično vezanemu izvodu je 6 K; ima pravilno in priročno žepno obliko, četudi je že za tretjino povečan. Vanj so sprejeti sedaj tudi »Solčni utrinki« (30 krasnih premišljevanj), od katerih je nekateri »Bogoljub« prinesel. Vsi člani presv. Rešnjega Telesa, posebno člani Marijinih družb, sezite po molitveniku, ki obsega najlepša premišljevanja in obiskovanja presvetem Zakramentu pričujočega Boga.

Iz naših društev.

Občini zbor ljudske knjižnice »Belca« na Suhu pri Kranju se bo vršil dne 12. t. m. v Ljudskem domu na Suhu. K obilni udeležbi vabi odbor. Poleg tega tudi prosim odbor tiste, ki imajo še izposojene knjige, da jih prinese nazaj.

Ihan. Katol. slov. izobr. društvo vabi k prireditvi, ki jo priredi v nedeljo 12. jan. ob 3. uri pop. Spored: Laharnarjeva: »Pozdrav« in Aljaževa: »Domovini« ter dramatična slika v proslavo Brezmadežni: »Proti domu«, dr. Krekova: »Ob vojski«. Vsi prijatelji našega društva prav srčno povabljeno! Pridite, pridite! Vrnili se boste v zadovoljnosti in z željo, da se zopet kmalu vidimo.

Koprivnik v Bohinju. Dne 8. januarja leta 1919 bo minulo ravno 100 let, odkar je umrl naš prvi pesnik Valentin Vodnik. Ker je bil pri nas tudi prvi župnik, zato namerava tukajšnje izobraževalno društvo »Vodnik« in Marijina družba proslaviti 100-letnico njegove smrti s prireditvijo dne 12. januarja. Na vrsti je tudi izvirna ljudska igra s petjem »Nova fara na Koprivniku«, spisana prav v ta namen. Vljudno vabimo vse sosedje. Vstopnina 60 vin., sedeži 1 K.

Iz uradnega lista št. 30.

Poverjeništvu za uk in bogočastje ukazuje, da vse šole praznujejo stoletnico smrti prvega slovenskega pesnika Val. Vodnika. — Praznovanje naj se vrši dne 8. t. m. — Ljubljani se je ustanovilo rudarsko glavno društvo. — Vojaške pokojnine in preskrbnine vojaške osebe stanujoče izven Nemške Avstrije bo še vedno izplačevala pokojninska intendantca 2. zbora na Dunaju. — Rezervni častnikom, ki niso več v službi, je prepovedano nositi vojaško uniformo z znaki. — Vojaška uprava začasno ne izplačuje nobenih zneskov za dobavo bivši c. in kr. armadi. Vse tozadeve terjatve naj se pošiljajo trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Razne vesti.

Velik vojni plen v Starem Novem Vrbsu. V okolici Vrbsa v Bos. so zaplenile vojaške oblasti ogromen vojni plen v vrednosti pol milijarde kron. Mlad

Mihaljovič, ki je prišel pienu na sled, je kar najodločneje začel ta pien, ki so ga nemška poveljstva zvozila tja iz Srbije, zbirati in je zaplenil velikaanske množine raznega blaga in denarja. Med drugim vsebuje ta pien 10.000 ovac, 2000 krav in volov, 1000 goved, 500 mitraljez, 14 topov, 20 avtomobilov, 3 vagoncane sanitnega materijala itd. Od Nemcev naropano blago in denar bodo vrnilli Srbiji.

Zanimivi podatki. Zdravnik na otroški kliniki (Dunaj) dr. Ed. Nobel je zbral razne podatke o izanskopločnem začasnem preselejevanju otrok na ogrsko prebrano. Iz tostranske polovice bivše menarhije se je preseljal v počitniški dobi 65.868 otrok v spremstvu 2786 odraslih nadzoranih oseb. Največ jih je bilo z Dunaja, namreč 35.376. Nizja Avstrija je poslala 7594 otrok, Zgor. Avstrija 56, Štajerska 3908, Koroška 208, Primorska 631, Češka 15.614, Moravija 1318, Šlezija 190, Kranjska... 0. Otroke so porazdelili v 1033 krajev. Obolelo jih je v času tuje oskrbe 3125, umrlo 125, med njimi 97 vsled griže. Kot vzrok navaja dr. Nobel poprežno slabo prehrano, vsled katere oslabljeni želodci niso mogli prenesti krepke in tečne hrane. 6 otrok je utonilo pri kepanju, 2 sta se ponesrečila pri padcu z dreves.

Civilna obleka črnovojnikov

Vsi oni črnovojniki, ki so oddali svojo civilno obleko pri bivšem črnovojnem okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani in je do sedaj še niso prevzeli, se pozivajo, da se čimpreje za isto zglasijo pri domačem občinskem uradu. V postov pridejo črnovojniki, ki so služili pri sledočih črnovojniških krdekih, oziroma oddelkih: 1. črnovojniški pešpolk št. 27, 2. črnovojni bataljon št. 14, 3. 3. in 4. stotinja črnovojnega bataljona št. 29, 4. črnovojni bataljon št. 154, 5. črnovojni topničarski oddelki št. 5/3, 6/3, 7/3, 8/3 in črnovojni topničarski nadomestni oddelki, 6. obojna stražna stotinja 2/7 Ronki, 7. črnovojne železniške straže Borovnica, Jesenice, Litija, Mojstrana, Rakek in Ronki, 8. črnovojna obrežna straža Porto-Ružo in 9. nadomestni oddelki bivšega črnovojnega okrajnega poveljstva št. 27 v Ljubljani. — Za civilne obleke padlih črnovojnikov naj se oglašijo njih zakoniti nasledniki. — V vsakem slučaju se naj pri občinskem uradu navede sledeče: popolno ime, rojstno leto, domovinska občina, vojaški oddelki, pri katerem je dotični črnovojni služil, potem naj se navadejo in opišejo posamezni kosi obleke, kakor tudi v čem je bila oddana; na primer: v zavojih, kovčkah, nahrbtnikih in tako naprej. — Občinski uradi naj take prijave odpošljejo na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani, ki bo odredilo izročitev civilnih oblek na občinsko urade, kateri izroče potem obleko po jedinim upravičencem in sicer proti potrdilu prejema, ki se vpošlje vojnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani. — Vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani.

Vojaške in ameriške podpore.

Narodna vlada je odredila, da se s 15. januarjem 1919 začasno ustavijo vsi nakazani prispevki za preživljanje in ameriške podpore.

I. Kdor hoče izza 16. januarja 1919 nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora najkasneje do 15. januarja 1919 pri pristojnem davčnem uradu vložiti prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad:

1. da je vpoklicanec še v vojaški službi narodne vojske, a ne v službi narodne straže, ali pa da se še ni vrnil iz ujetništva;
2. da je vzdrževatelj (vpoklicanec) preživljal sebe in družino le z mezdnim služkom, odnosno s svojo plačo;

3. a) da so svojci vpoklicančevi brez zaslužka in dohodkov ali pa b) da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevkov nikakor ne mogli preživljati.

Prošnjam je priložiti dosedanje plačilne pole. Novi prispevki za preživljanje bodo znašali le 1 K 20 v oz. 1 K dnevno, ako svojci, dasi je upravičenost docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Ako pa so upravičeni svojci povsem brez zaslužka in dohodkov, potem znaša prispevek kot doslej 1 K 80 v oz. 1 K 60 v dnevno.

II. Kar velja o prispevkih za preživljanje, velja tudi za ameriške podpore. Potrdila na prošnjah morajo biti slična kakor pod točko I. omenjena.

Da bi bila brez izplačila podpore podpirancu resno ogrožena prehrana, bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebej.

III. Svojci invalidov in preostali rodovinci padlih, vsled vojne umrlih ali pogrženih vojakov, ki so doslej prejemali prispevke za preživljanje, bodo morali do 15. januarja 1919 vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, da se jim nakaže na k l o n i t e v po zakonu z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119.

IV. O prošnjah bodo razsojale nove komisije.

Pri presoji upravičenosti in potrebnosti se bo rabilo strogo merilo. Zlasti se bodo ameriške podpore nadalje le izjemoma še nakazovale, ker je stik z Ameriko preko Basla v Švici že sedaj mogoč.

Nove komisije bodo odločile tudi o vseh visečih primerih, v katerih so davčni uradi odklonili izplačilo vojaške podpore.

Joško Mohor,

umrl kot invalid 13. julija 1918 v starosti 24 let. »Domoljubovi« čitatelji so ga poznali kot pesnika, ki je v vojnih letih priobčil precej pesmic tudi v »Domoljubu«. Bil je rahločuten in veselega značaja; vojska mu je vzela desno

roko in mater. To je silno vplivalo na njegovo zdravje in njegove poslednje še ne priobčene pesmice so polne melanholije, otožnosti in izgubljene sreče. Na svetu je ni dosegel, trdno upamo, da jo sedaj uživa v nebeški domovini.

Gospodarski del.

Ljudska posojilnica nam sporoča na našo že v »Slovenca« objavljeno notice o dvigih pri nekaterih denarnih zavodih, da so pri njej dvigi že pnehali, ker so se ljudje pripravili, da so vse vesti, ki so krožile in so jih sovražniki zavoda trosili, docela zlagane in da ta zavod izplačuje vse vloge brez vsakega zadržka, ne da bi se poslužil kako odpovedi, kakor je to storila Kranjska hranilnica.

Da so vse take vesti le prav neumna laž, spozna vsak pameten človek iz tega, da se je Ljudska posojilnica sama postavila pod neposredno državno nadzorstvo. Kdor bi še trosil take vznemirljive in neresnitne vesti, ga bo Ljudska posojilnica kazensko zasledovala, kdor pa naznani takega brezvestnega hujskaka dobi nagrado. — Mnogo vložnikov je svoje vloge, ki so jih dvignili v svojem prvem neutemeljenem strahu, že zopet vložilo v Ljudsko posojilnico, ker so uvideli, da je tam denar varen.

Na občnem zboru Gospodarske zveze v Ljubljani dne 23. grudnia 1918 se je sklenilo sledeče: 1. Želja zadrugarjev, naj se razmerje med zadrugištvom in Kmetijsko družbo pravilno uredi, da prevzame Kmetijska družba tehnično poučni del stanovske samopomoči kmečkega stanu, zadrugištvu pa trgovsko-gospodarske posle, je jako stara. Že 27. junija 1905 je prvi občni zbor Gospodarske zveze sklenil resolucijo v tem smislu. Podobne želje so se izražale na mnogobrojnih zadrugiških zborih in sestankih. Da se to vprašanje kljub temu do danes ni rešilo, je iskati vzroka v političnih razmerah. Ker so politične zapreke sedaj odpadle, je letošnji občni zbor Gospodarske zveze zopet soglasno za to, da se ta zadeva končno reši v zadrugiškem smislu. — 2. Člani Gospodarske zveze so z zanimanjem zasledovali delo za koncentracijo zadrugištva v novejšem času. Mnenju, ki se je splošno zavzemalo, da slovensko zadrugištvu potrebuje skupne blagovne nabavne centrale, se pridružuje Gospodarska zveza popolnoma in bo naloga, ki jo v tem oziru zadenejo kot najmočnejšo slovensko zadrugišno blagovno centralo, z veseljem izpolnila in vse storila, da se koncentracija pospeši in splošno odebavana misel realizira.

Finančna naredba glede valute. Belgrad, 1. januarja. Finančni minister dr. Ninčić je izdal tole naredbo: 1. Prepoveduje se uvoz avstrijskih kron in bolgarskih levov na dosedanje ozemlje Srbije in Črne gore. 2. Zabranjuje se uvoz avstrijskih kron in bolgarskih levov iz tujih držav na ozemlje kraljevine SHS. 3. Dovoljuje se, da lahko poedinci sabo nosijo največ 1000 kron ali levov. 4. Prepoveduje se izvoz denarja iz ozemlja dosedanjih kraljevin Srbije in Črne gore, kakor tudi iz ozemlja kraljestva SHS. 5. Ves denar, ki bi ga kdo skušal v nasprostu s to naredbo spraviti iz države, odnosno v državo, se naj zapleni na korist državne blagajne. S krivcem je postopati kot s tihotapcem.

Poslovalnica za krmila v Ljubljani naznanja, da vreč, ki so bile izposrojene pred 1. decembrom 1918, pa jih stranke do sedaj še niso vratile, ne sprejema več nazaj. Vreče, izposrojene po 1. decembrom 1918, naj stranke nemudoma vrnejo, najkasneje pa do 15. januarja 1919, ker jih po tem dnevu Poslovalnica ne bo več sprejemala.

Maksimalne cene za pogrebe v Zagrebu. Mestno poglavarstvo v Zagrebu je odredilo kot obrina oblast maksimalne cene za pogrebe. Po novih cenah stane v Zagrebu pogreb I. razreda 1728 K, II. razreda 920 K in III. razreda 600 K. Seveda so cene III. razreda še vedno močno pretirane, tako da je v Zagrebu umreti velik luksus.

Nova tovarna za mesne izdelke v Zagrebu. V Zagrebu so osnovali delniško družbo »Industrija mesnih izdelkov« z glavnico 1 milijona kron. Družba bo zgradila moderno klavnico, tovarno za led in salame ter za konzerve.

Pavola iz Amerike na Češko. Iz Prage poročajo, da dospe v januarju iz Amerike 60.000 paketov pavole po 235 kg na Češko, tako da bodo moglo začeti vse tkalnice češko-slovaške republike z delom. Zaloge bodo zadostovale za vse tovarne za osem mesecev in s tem je za delo tekstilnega delavstva poskrbljeno.

Za prehrano. Naš zun. minister dr. A. Trumbić — še pred ujedinenjem s Srbijo — je poslal Združenima državam spomenico, v kateri prosi za pomoč v prehrani. Potrebe, posameznih pokrajin je označil in sicer na teden, sledeče: Kranjska, Štajerska in Koroška rabijo na teden: 1500 ton moke, 200 ton zmrzjenega mesa, 140 ton masti, 140 ton sladkorja, 12 ton kave in čaja, 60 ton riža, graha itd.

in 300 ton krompirja. Prometne črte: Trst in Reka s svojimi železnicami. Središče: Ljubljana.

Odgovori.

Marija B. na B. Begunjske podpore. Obrnite se na »Posredovalnico za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta (Zadružna zveza).

Terezija Z. v R. Amerikanske podpore. Prošnje sprejema okrajno glavarstvo. Dokazati morate, da ste sami brez sredstev in da ste bili navezani na podporo iz Amerike. O tej podpori je izšla te dni posebna naredba Narodne vlade SHS.

Peter O. v O. (podpora zavarovalnice za nezgode) in **Marija D. v Sp. R.** (vojna podpora). Obe prošnji smo oddali na pristojno mesto.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***
(Dalje.)

Vsled sodnikove hladnokrvnosti je od strahu na pol blazni mož polagoma prišel zopet k sebi. Prišel je iz Senava in je še v prejšnji zvezi pripovedoval sledeče:

»Nekaj belega je priplavalo po Aniži, pa nihče ni vedel, kaj je. Nekateri so mislili, da je kaka ovca ali tele, ki je je odnesla voda. Nekdo se je v čolnu s kavelji peljal na vodo, pa stvar se je potopila, potem pa je zopet plavala naprej. Doli pri mostu, kjer pobirajo mostnino, pa jo je voda sama priplavila na obrežje in — o grozal — bila je ženska, že vsa modra v obraz, in — če ima bule, ni vedel nihče — vse se je spustilo v tek. Nepopisna groza se je polastila vseh, ki prebivajo v Senavu, pa tudi v Štajer je že šnil strah. Tudi je bila že sama črna smrt v Štajru v podobi rudokopa — sedaj mu zastaja beseda in zašklepečejo mu zobje, kar zagleda moža iz Ajznerca, ki je do tedaj stal zadaj v senci, sedaj se je pa ravno odpravljal na pot.

»Kakšni zajcil« se je zasmel Hendel. »Misliš ti, da je črna smrt ta-le vrli kristjan? To je rudokop Spil. — Pa srečno pot, Spil, tu imate pismo na vaš urad.« Zapečatil je pismo, potem se je obrnil k Senavcu, rekoč: »Torej nihče ni videl bul in je samo sum, da je to kužni mrlič. Takoj bomo stvar dognali. Pojdi hitro domov v Senav in povej, da pridem sam tje, da si ogledam mrliča, če ima kužne znake. Svetujem pa, da ne natvezuješ ljudem praznih strahov, sicer ti bo huda predla, da veš... Helena! Toda, kaj je to?«

Smrtnobleđa je omahovala gospa v sobo. Lasje so ji vsi razpletani viseli čez rameni; ravnokar je slekla novo praznično obleko in sedaj je prišla samo v belem plašču in platnem jopiču in je vsa izgubljena venomer kričala: »K mrliču greš! Ne, ne smeš! Ne smeš! Ne pustim te! K mrliču! H kužnemu mrliču!« je vreščala. »Nikakor ne smeš, preje boš z nogami pohodil mene, ki sem nosila tvoje dete.« Obesila se je nanj in mu je pokrivala obraz s tresočimi se poljubi.

Pomirjeval jo je, da ni nevarnosti, da to ni kužni mrlič, ampak samo utopljenka. Tudi bo vzel seboj z očetom namočen prt ter bo doli pri mrliču zažgal neki prašek — ničesar se mu ne more zgoditi. — »Helena, služba me kliče.«

»Nikakor, služba te ne kliče v smrt,« je tožila. »Naj gre pa kdo drugi!« je ostro zaklicala. »Li ni zdravnikov v Štajru, o j da, štirje so, kje pa so? Kje je Henrik? — Henrik, Henrik!« je kakor blazna tarnala.

»Kaj hočeš s Henrikom?« je s pritajenim glasom vprašal mož, jezno jo je pogledal in je pahnil od sebe njene sklenjene roke.

»On naj gre doli k temu nesrečnemu mrliču! On, pa ne ti!« je jadrkovala. »V Lincu je samo plesal in dvorjanil. Naj pokaže enkrat, če ima kaj poguma.«

»Za božjo voljo, kaj govoriš? Ima pogum, pa kakšnega, sicer se pa obnašaš tako klaverno, da me je sram.«

»Prosim te, Bertold, odstrani se, pusti naju sama!« je namignil Bertoldu, ki je na pol zmešano gospo prigovarjajoč spremil v sobo. »Saj ne vidiš drugega tu, kakor veliko dete; mala deteta so kratkočasnejša. — Kaj pa delaš ti tam, zija!« je nahlrnil Šenavca, ki je še vedno stal na pragu in bolščal, mesto da bi se bil že davno odstranil. »Ničesar več nimaš tu iskati, hitro se mi izgubi in opravi doli, kakor sem ti naročil.«

Ko je bil sam s svojo ženo, ji je rekel sicer še vedno s pritajenim, vendar od jeze se tresočim glasom: »Moj sin kliče skupaj občinske svetovalce. Tebi bi bilo všeč, da bi šel k mrliču in nalezel kugo, za katero so bolj sprejemljivi mladi ljudje kakor stari. Dobro, sedaj vsaj vem, kako ti je pri srcu moje dete, moje meso, moja kri!«

S silo se je izvil iz krčevito ga objemajočih ženinih rok. Vsa obupana je klicala: »Saj ga ljubim — saj sem ga vendar izredila! Pa nihče mi ne velja toliko, kakor ti! O, kako si trdosrčen! Nisem li tudi jaz mati, ti li nisem tudi podarila otroka? — Lizika, Lizika, pridi, prosil očeta, naj naju nikar ne zapusti.«

Mala deklica je bila v hipu pri materi, obesila se je na jokajočo se mater in je z genljivim, drobnim glasom prosila očeta: »Oče, nikar ne hodite proč! Oče, mamica se joče!«

On pa je stopil k mizi, vzel je v roke zvonec in ga je krepko zavihtel. V sobo je planil služabnik ki mu je ukazal osedlati vranca. Žena je grenko ihtela pri njegovih nogah. Tedaj se je sklonil k njej in ji je nekoliko prijazneje rekel: »Helena dosti mater je v Štajru, nisi ti sama. Dosti otrok je tu, ne samo moji in tvoji. Jaz moram čuti nad vsemi.«

In odkorakal je mirno, ponosno in neizprosno. Zajahal je vranca in je kakor kralj, ki opazujoč jaha okoli svojega prestolnega mesta, jadrno oddirjal tik mestnih okopov in jarkov iz mesta ven proti Senavu.

Doli v Senavu na bregu, kjer iz močvirnatih trave poganja trnje in osat, je ležala utopljenka, zaradi katere se je treslo sto Štajercev nič manj kakor lepa Helena, in so drugi že uprezali vozove, da bi se peljali Bog ve kam — do konca sveta.

Mirno je ležala mrtva ženska v trnju, obraz ji je bil siv in oči zaprte; raz nje je visela raztrgana bela obleka, mokri lasje so v dolgih širenah plavali okoli nje. Široko so ji bile razprostrte roke, kakor bi hotela objeti najljubše, kar je izgubila.

Vse tiho je okoli nje, čuje se samo šumenje Aniže. Daleč proč, onstran novega mostu, so stale cele trume ljudi, ki so z grozo zrl in kazali na utopljenko, kakor bi bila pošast, ki se bo dvignila, da raztrga vsakogar, ki se ji približa.

Pa glej, po obronku doli stopa možki, ki je sicer prihajal, pa je konja privezal k drevesu. Bil je — Hendel.

»Tukaj je,« reče sam pri sebi, obstoji za trenutek, globoko diha in vsrkava zrak. Nobenega ostudnega smradu po bulah ne čuti, zato stopi bliže k mrliču, spusti se k njemu na kolena in ga brez groze opazuje z motrečim pogledom, s katerim je že mnogokrat ogledoval obraze onih, ki so umrli nasilne smrti. In takoj je videl: Nobenih peg ni na obrazu, nobenih bul. Prav je imel, navadna utopljenka je.

Na mostu je stala cela gruča ljudi, ki so s strahom in trepetom opazovali ta prizor in so plašno med seboj šepetali, drugi pa so s prsti kazali na drznega moža, ki se ne boji smrti.

Ta pa je od leskovega grma, ki je žalostno zibal nad utopljenko mlado zelenje svojih vej, odlomil palico in je z njo odstranil revno obleko z ramena utopljenke, da je pogledal še pod pazduho, kjer se navadno najprvo prikažejo kužne bule. Pa tudi tu jih ni našel.

Šel je takoj po obronku navkreber in je ljudem, ki so stali na mostu, migal z roko, naj se približajo, obenem je kazal na mrliča ter dajal znamenja, da ni nobene nevarnosti. Približale so se goste, črne trume, ki jim je iz daljave klical:

»Štajercil Mrlič, ki tukaj leži, nima ne bul,

ne kužnih peg, ni kužni mrlič, moder je v obraz, ker se je ženska zadušila v vodi. Povejte to v mestu in pošljite mi grobokope, da kar tukaj pokopljejo mrliča.«

Množice, ki so s strahom pričakovale sodnikovega izvida, so se zadovoljno mrmrajoč razkropile, mnogo ljudi je šlo v mesto, največ pa se jih je gnetlo proti mestu, kjer je ležala utopljenka, kjer je še stal mož, ki je imel več poguma kakor vsi Štajerci skupaj.

»Da, da, Hendel, Hendel! To imamo sodnika, to imamo gospoda! Skrijte se v Lincu, skrijte na Dunaju, nimate boljše!« tako so tiho med seboj šepetali.

Sedaj so prišli grobokopi s krampi in lopatami in Hendel jim je pokazal kraj, kjer naj izkopljejo jamo.

Tedaj je stopil pred sodnika neki katoličan, ki mu je mirno rekel:

»Milostljivi gospod sodnik! Mi katoličani prihajamo s prošnjo: Od nekdanj je že v Štajru navada, da se za en dan na mrtvaški oder devljevo umrli tuji in oni, ki so umrli nasilne smrti. To pa zato, da molimo zanje in jih, če niso očitni samomorilci, pokopljemo v blagoslovljeni zemlji.«

Mnogo mož mu je pritrjevalo: »Da, res, vedno je bilo tako.«

»Navadno smo devali take nesrečneže na mrtvaški oder v kapeli svete Marjete,« je nadaljeval protitelj, »tudi smo tam za njimi opravljali mrtvaška opravila. Kapelica je sedaj zaprta, treba jo je odpreti.«

Hendelnu se je zabliskal obraz. Ha, zalega, zajci, komaj ste se oddahnili od strahu vsled moje zasluge, sedaj mi pa že prihajate z vašim papeškim praznoverjem, ki je hujski strup, kakor vsaka kuga, kakor vse kužne bule in pege?

»Kdo to zahteva?« je vprašal ves plamteč od jeze, da je obmolnilo ljudstvo in se mu je plaho umikalo.

»Kdo torej zahteva mrliča?« je vnovič zagrmel. »Papežniki, kajpada? Kdo izmed vas pa je le ganil s prstom in se brigal za pogreb, preden sem si jaz ogledal mrliča? Od strahu vas je vse tresla mrzlca. Sedaj pa hočete z mrličem v mesto, seveda? V tisto podrtijo, ki sem jo dal zapreti, da se vam ne podere nad glavami?«

In če dobi mrlič v kapeli mrtvaške pege, boste vsi rekli, da so kužne, in nanovo se bo začel dirndaj in vsi boste vpili: nevarnost, nevarnost, rešite nas! Mrlič ni kužni mrlič,« je gromel nad trepetajoče. »Kuge ni v Štajru, ampak v Johnspahu je. Zato pa še ni treba, da bi prišla semkaj,« je nekoliko krotil svoj glas ter se je zaničljivo nasmejal, ko je videl papežnike, da so se prekrizali. »Če je z nesnago in praznoverjem sami ne privabite sem, je k nam sploh ne bo. Še danes bom razglasil red zoper kugo. Pod najstrožjimi kaznimi je vsakdo dolžan, se ga držati. Sedaj pa pojdite domov in povejte ljudem, da je sodnik ukazal pokopati mrliča tam, kjer ga je našel.«

Ko je sodnik končal, so se Štajerci spogledovali; vsem je odsevala iz oči boječa pokorščina: Z eno samo besedo, z enim samim pogledom jih obrača, kamorkoli jih hoče.

Počasi so se vračali, možki in ženske, nazaj v mesto, da razglase, kar jim je sodnik naročil.

Medtem so grobokopi začeli svoje delo. Kmalu je zevala jama poleg mrtve, ki je ležala v travi in je široko razprostirala svoje vele roke. Možje so jo dvignili in so jo izpustili v grob, pokrili so jo z živim apnom, potem pa zagrebli. Ni bilo poleg duhovnika, da bi bil molil za pokoj njene duše, ne strežnika s kadilom in blagoslovljeno vodo, samo Aniža je šumela mimo svežega groba in v leskovem grmu je žvrgolela ptica svoj kivit, kivit, tit, tit.

Ko se je vse to zgodilo, je Hendel zajahal svojega konja ter je čez novi most oddirjal v mesto. Kjerkoli so ga zagledali ljudje, so se jim razjasnili obrazi. Neka čudna moč je izhajala od tega črnega moža, tako da je kar omamljal ljudstvo, ki je vsevprek klicalo: »To je Hendel! Dotaknil se je mrliča, dal je svojo besedo, da kuge ne bo v Štajer če tudi je v Johnspahu. Držal bo besedo, ne bo kuge sem! Glejte ga, kako jaha, najhrabrejši je vseh hra-

brih. Glejte Hendelna, našega sodnika, našega gospoda!

Hendel se je z roko zahvaljeval ljudem, ki so ga tako spoštljivo pozdravljali, njegovo orlovsko oko pa je že plaval nad mestnim trgom, če se že kaj giblje okoli posvetovalne hiše. In res so že prihajali eden za drugim mestni svetovalci, ki so bili črno oblečeni in so nosili za vratom bele čipke. Henrik je prav dobro in hitro izvršil svojo nalogo in ravno sedaj dirja na svojem rdečem satanu proti mestnemu sodniku.

»Hej, Henrik!« mu je nasproti klical oče. »Ste-li že tukaj, oče?« je odvrnil Henrik, ki je obrnil svojega rdečega satana in ga vodil proti očetovemu vrancu. »Mislim sem, da ste še v Senavu in sem hotel k vam, da vam naznamim, da sem obvestil vse gospode. Kaj pa je z mrličem, se je li zgodil umor?«

»Ne, bila je pripravljena utopljenska. Pa naši ljudje v svoji prestrašenosti vse dvojno vidijo, pa so raztrobili v svet, da gre za kužnega mrliča. Pa o kugi, o bulah ni ne duha, ne sluha, ne govora. Pa nekaj drugega se mi je primerilo pri ogledovanju mrliča, kar je sramota za ves Stajer. — Pomisli, ko sem ukazal pokopati mrliča na mestu, kjer smo ga našli, so hoteli nekateri izmed navzočih, ki so popreje na vse grlo kričali, nesti že trohnečo utopljenko v mesto v Marjetino kapelico, da jo tam postavijo na mrtvaški oder. Kajpada so bili to katoličani. To se je zgodilo meseca sušca leta 1615., ko je bila kuga od Štajra oddaljena samo en dan hoda.«

»Umazana druhal!« je zaškripal Henrik z zobmi, ki je najpreje čudeč se, potem pa zgrajajoč in besneč poslušal očetovo pripovedovanje. In zopet mu je iz oči švignil oni zelenomodri blisk, ki je bil podoben pogledu divje zveri.

Oče je zadovoljen opazil ta neznanski ogenj in je nadaljeval: »Z vso odločnostjo je treba nastopiti zoper to nesramno sodrgo, ki mi hoče okužiti mesto. S pestjo je treba nade, z orožjem! Treba jim je odbiti rogove. Zato te prosim, Henrik, takoj jezdi v orožnico in tam javno nabij na vrata, da morata nastopiti dve kompaniji, prej ko je mogoče, v vsej bojni opremi; potem jahaj takoj k Gifingu, naj pride v Štajer, da prevzame poveljstvo. Ko bo drevi razglašen red zoper kugo, morata biti kompaniji že pripravljene, da s silo zatreta vsako uporno gibanje.«

»Do tega ne pride, to so strahopetni psi!« je odvrnil Henrik, ki se je zaničljivo oziral na okoli, kakor bi vabil pred svoj meč vso papeško zalego, ki jo sovraži iz dna svoje duše.

Ha, kako je Hendel ponosen na tega sina, srce mu plava samega veselja. Mati mu je bila Francozinja, on pa je celi Štajerc, z dušo in telesom.

»Imenoval si jih strahopetne pse, to je prava beseda. Sedaj pa brzo odjahaj, skrajni čas je že. Tudi meni se mudi, ker ura bije tri in ob treh se začne seja. — Z Bogom!«

(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3¼% brez kaknega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Iveri.

Ob dobrotnikovi smrti žalujejo ne toliko tisti, ki so od nje dobrote prejemali, kakor tisti, ki so nanje upali.

Velikaši so cenili in še cenijo vrednost drugih ljudi po tem, koliko jim morejo pomagati do uresničenja njihovih načrtov: in to je krivično, zato ker to je največje in golo samoljubje.

O sebi ne govori niti dobro, niti slabo; dobro ne, ker ti ne bodo verjeli, slabo ne, ker ti bodo takoj verjeli.

Gospodarske stroje prvovrstne dobavlja tvrdka **Jarka Kulik**, spec. tovarna středokluky v Pragi.

Industrija za razsvetljavo,

društvo z o. z. Maribor ob Dravi, Gosposka ul. 5.

Električne naprave za razsvetljavo za mlino, žage in druge kraje. Električni motorji, električni gladilniki, električne žepne svetilke.

Naznanilo.

Zaradičasne opustitve trgovine prodajam po nad polovico znižanih cenah razno blago, voleno in bombažasto, za moške in za ženske obleke, svilo v različnih barvah, razno perilo, bluze in predpasnike, vse le pravo, še predvno blago.

Ivanka Praprotnik,
Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Za kmetijska dela sprejemem takoj v službo

DEKLO v starosti 18 **FANTA**
do 50 let ter

12—18 letnega. Pri kmetiji je vodovod in stroji za mlatev. Priglasite naj se pošiljate pod **„Labka služba“**, poštno ležeče, **Radovljica**. — Istim napredaj statve za tkanje platna. 115

Ženske, ako hočete primeroma poceni kupiti različno **blago za žensko otroško obleko**, obrnite se z dopisnico na upravo „Domoljuba“. Pove Vam naslov trgovine, katera ima v zalogi še lepo in trpežno **predvno blago**. Razpošilja se le v množini nad 300 kron vrednosti. 5399

Domačo semensko deteljo, laneno seme, sirk

in druga dom. semena kupuje v vsaki množini **FRANC POGAČNIK**, Dunajska c. 36, Ljubljana.

Kdor si hoče nabavitidobro in trpežno **mlatilnico** za ročni in vrtilni pogon, dalje stiskalnice za sadje in grozdje, mlne za grozdje, decimalne tehtnice, kotle za žganjekuho, klinje za slamo-reznice, ročne mlne za mlatev moke, itd., naj si ogleda mojo zalogo, dokler so imenovani stroji v zalogi na razpologo. Drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri **Franc Hiti** v Ljubljani, Martinova cesta št. 2. Največja zaloga poljedelskih strojev v Jugoslaviji.

Agitirajte za Domoljuba!

Resna ženitna ponudba. Dobro stoječi samski gospod z boljšim polkicem, v srednjih letih, se želi v svrhu ženitve seznaniti z dekletom ali vdovo z nekaj premoženja. Ponudbe do 15. jan. pod Tihra sreča 5454.

Lovske puške

cal. 16 in cal. 12 so naprodaj pri

F. K. KAISER, puškar

Selenburgova ulica 6, Ljubljana.

Ceniki se ne razpošiljajo. 65

Odda se služba organista in cerkvenika

v Ajdovcu pri Zužemberku. Plača v denarju (760 K) in beri. — Nastop čimprej. — 74

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah in velikostih zopet razpošilja **ČEVLJARSKA ZADRUGA** Miren, začasno Vrbovec, pošta Moz rje. — Z-htevajste cenikel 5434

DR. IVO BENKOVIČ,

odvetnik v Ljubljani, naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno

v Miklošičevi ulici št. 6, I. nadstropje (poslopje Ljudske posojilnice).

Mlini za dišave

primerni za vse namene, prodaja tvrdka **ADOLF OPPENHEIM, Mor. Ostrova Brückeng 13**. Zahtevajte prospekto in pobližja pojasnila.

Naznanilo!

Ker je poštni promet zoper odprt, lahko sedaj zopet razpošiljam raznovrstno

barvo

za prebarvanje blaga in stare obleke in sicer: črno, modro (plavo), rujavo, zeleno, rdečo, lilo in sivo v zavitkih po 60 vln. Prosim, kdor še barvo potrebuje, za takojšnje cenj. naročilo.

Za eno žensko obleko je treba 8 zavitkov barve. Razpošilja se po pošti. Vsakemu naročilu se pridene **sol!** in pa slovensko navodilo. lahko nekaj kg **sol!** **Karl Leibner**, trgovinabav za obleke, Celje, pri „Zvoncu“.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2.—; posebna močna tinktura za stenice K 5.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mršesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseh K 1'50; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zaved. za pokončevanje mršesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4792

10 vinarjev
(za dopisnico)
Vas si ne morete
ceniti, kise Vam
pošljemo zahte-
vo zastoni. C.
in kr. cvornji za-
ložnik Jan Kun-
ker, razpoši-
ljalnica Brück
št. 1992 (Češko)
— 1. brilev iz
srebro leka K 7—
8—, 11—, Varnos-
tni brivski aparati
ponikli K 7-50, dvo-
rezni rezerv. rezila
tuc. 12 K., las- in
bradostrizniki K
26—, 28—. Pošljite
se po povzetju ali
predplačilo. Zame-
na dovoljena ali
denar nazaj.

Krema za britje najboljša ka-
kova rabija-
va brez vode. 1 porcelanasti
lonček 6 K., 1 ducat 60 K.

Milo za britje pristno, najbolj-
še vrste, 1 kos
3 K., 1 tucat 30 K. — Pošljite
se proti napreplačljivi denarja
M. Jünker, ekspozitna trgovina,
Zagreb 1, Petrinjska 3/III., Hrv.

Pristno TOALETNO MILO
fino dišeče komad 100 gr
3 kosi K 15—, 6 kos. K 28—,
12 kos. K 52—

Pristno domne sabo **PRALNO MILO**
za kg K 22—, pri večjem
naročilu popust.
Pošljite proti predplačilu
M. Jünker, izvozna trgovina
Zagreb 1, Petrinjska 3. —
Hrvatsko.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 3 krat na teden krmi. ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redila! prašek. „Mastin“ Paket velja 3 K., 5 paketov 15 K pošt-
nine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zre-
d. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Srbečko, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir, zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo“. Popolnoma brez duba, ne maže. Poskusni lonček K 4— veliki K 6—
porcija za rodbino K 15—, Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520**
Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Iščem oženjenega

majarja

brez otrok, oba zdrava, pridna, poštna, snažna in varčna, znati morata vsa domača dela, kakor pri živini na vrtu in na polju. Plača po dogovoru. Nastov pove uprava lista pod Štev. 5225.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga **PERSEK ZA PLATNO**. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoji 150 gramov K 1—, 250 gramov K 1-50, 450 gramov K 2-50.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!
Pri naročilu 5 kg popust! Razpošljite se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zagreb 1, Petrinjska 3/III. Telefon 23—27.
Zavod za izvoz **M. Jünker**.

Zastopniki za prodajo strojnega olja za vse tovarne, za avtomobile, motorne pluge, mažo za vozove, tehn. vazelin, surogatni firnež in barve se sprejemajo za takojšnji nastop. Oglase naj se pa le izurjeni gospodje. Ponudbe na kemično tovarno **Hugon Polák, Kral. Vinogradi, Jungmanova trida 33.** 4811

Nakup ur, zlatnine in briljantov je zaupljiva stvar

zato se pri nakupu obrnite na tvrdko **F. CUDEN SIN**

samo nasproti gl. pošte v Ljubljani.

„Jugo“ milo za pranje

zboljšana vrsta, bela, v kosih po četrtilogramu, 1 zaboji 25 kg (t. j. 100 komadov) 110 K franko zaboji iz Zagreba. S pošto 4 kg neto 28 kron franko. Pošljite po povzetju zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb št. 1, Petrinjska 3.
Z naročilom se prosilati tudi polovico zneska.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dot., rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštine prosto. Spoznani zastopniki so sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijsprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

3 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čisto 3 K 25 v n, na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1918 nad 40 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Največja izbera ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana razpošiljalnica

H. SUTTNER

samo v Ljubljani št. 1

935

